ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΝΤΟΠΙΑΣ ALT RIGHT

ΚΑΙ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΑΙΧΜΩΝ ΕΝΑΝΤΙΟΝ ΤΗΣ

βούρκος alt

Η καταδίκη της ηγεσίας και κάποιων μελών της γνωστής συμμορίας και η σταδιακή περιαγωγή της τελευταίας σε καθεστώς διάλυσης φέρνει στο προσκήνιο, με αισθητά αναβαθμισμένους και επείγοντες όρους πλέον, την σημασία που έχει για την αντιφασιστική κριτική και δράση η ιστορική γνώση και η πολιτική συνείδηση των μεταλλάξεων του εχθρού της. Όπως γράψαμε στο προηγούμενο κείμενο «Ενδεχομένως τα αφεντικά χρειάζονται σήμερα περισσότερο την περίφημη «σοβαρή χρυσή αυγή», ενδεχομένως χρειάζεται να γίνει ένας εμφανής διαχωρισμός -κατά τα ευρωπαϊκά πρότυπα- μεταξύ «πεζοδρομιακών» και «κοινοβουλευτικών» ναζί». Κι αν η θέση των «πεζοδρομιακών» ναζί ανήκει στην μαφία και στα τσιράκια της, η θέση των «κοινοβουλευτικών» ναζί φαίνεται ότι είναι κάτι που θα μας απασχολήσει εντονότερα στο μέλλον, ιδιαίτερα όσο οι φωνές για την δημιουργία της «ελληνικής alt-right» όλο και πληθαίνουν. **Τί είναι, όμως, η alt-right;**

Η θορυβώδης εμφάνιση στις ΗΠΑ το 2015, μεσούσης της προκριματικής διαδικασίας του Ρεμπουμπλικάνικου κόμματος για την υποψηφιότητα της προεδρίας, ενός πολιτικού ρεύματος που πολύ γρήγορα ταυτοποιήθηκε ως alternative right (εναλλακτική δεξιά) έχει συμπληρώσει ήδη έναν κύκλο ζωής. Η αμερικάνικη alt right δεν ήταν ασφαλώς ένα φαινόμενο δίχως παρελθόν. Με το ένα πόδι της να πατάει στις προ πεντηκονταετίας διακηρυγμένες απόψεις της ευρωπαϊκής *Νέας Δεξιάς*[1] και με το άλλο στο βαθιά ριζωμένο ρεύμα του Συντηρητισμού και ειδικότερα στο ευρύ αντιφεμινιστικό μέτωπο που είχε συγκροτηθεί στις ΗΠΑ από την δεκαετία του 1970[2] και μετά, η αμερικανική alt right δεν είναι παρά μια ιστορική εκδοχή του πολυθρύλητου μετασχηματισμού του φασισμού μεταπολεμικά, με τα ιδιαίτερα ασφαλώς χαρακτηριστικά της.

Ο αντικομμουνισμός, ο αντιφεμινισμός και η συναφής εναντίωση εν γένει στις επιταγές της πολιτικής ορθότητας, ο ρατσισμός (και ειδικότερα ο αντιμουσουλμανισμός) και οι σχετικές θεωρίες αποτυχίας της πολυπολιτισμικότητας, η υπεράσπιση της ανδρικής και λευκής ταυτότητας, ο ιστορικός αναθεωρητισμός του φασισμού-ναζισμού, ο αντισημιτισμός και η συνωμοσιολογία, κεκαλυμένα όλα αυτά με μία εναλλακτική φρασεολογία και ύφος δανεισμένα από την αντικουλτούρα είναι μερικά από τα πολιτικά εκείνα χαρακτηριστικά που προσδιορίζουν σήμερα παγκόσμια τις πολιτικές εκφάνσεις της εναλλακτικής δεξιάς. Φορείς και προπαγανδιστές των απόψεών της συχνά γίνονται πρόσωπα του μιντιακού στερεώματος και του θεάματος, που κινούνται μεταξύ πολιτικής και εναλλακτικής δημοσιογραφίας και ασφαλώς αξιοποιούν στον έπακρο βαθμό την σκανδαλοθηρία και την δήθεν αιρετικότητα του λόγου που παράγεται και διακινείται αστραπιαία μέσα στα δίκτυα των social media.

Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ

Την τελευταία πενταετία, ιδιαίτερα μετά την εκλογή της φαιορόζ κυβέρνησης ΣΥΡΙΖΑ-ΑΝΕΛ στην εξουσία και την εμφάνιση με όρους κατεπείγοντος του λεγόμενου «μεταναστευτικού» στην δημόσια σφαίρα, αρχίζει να παρατηρείται στα καθ' υμάς μια διακριτή εμφάνιση του εν λόγω εναλλακτικού δεξιού ρεύματος, η οποία όμως δεν αφήνεται στην τύχη της. Αντίθετα φαίνεται να εκπροσωπείται από συγκεκριμένες πολιτικές περσόνες με μηντιακή επιρροή[3] και, παρότι δεν έχει συγκροτηθεί με την μορφή πολιτικού κόμματος παρά με την μορφή «ομάδων πίεσης» και «δεξαμενών σκέψης», οι απόψεις του φαίνεται να κερδίζουν ολοένα και μεγαλύτερη κοινωνική αναγνωρισιμότητα. Μέχρι να δούμε τους λόγους, αξίζει να θυμηθούμε επί τροχάδην τρία διαφορετικά περιστατικά του τελευταίου χρόνου, τα οποία κατά την γνώμη μας μπορούν να σχηματίσουν μια επαρκή εικόνα για το τί έχουμε να περιμένουμε στο άμεσο μέλλον από την ντόπια alt right.

1. Για περισσότερα σχετικά με την ευρωπαϊκή Νέα Δεξιά βλ. *Ο βούρκος της GRECE: Νέα Δεξιά, Λεπέν και διαφορικός ρατσισμός*, ένθετο στο περ. Barricada Antifa, τευχ. 19, Μάρτης-Απρίλης 2012. Επίσης για μια συγκριτική ανάλυση του ελληνικού και του ευρωπαϊκού ακροδεξιού μεταπολεμικού παραδείγματος βλ. Rupax, *Η "Νέα Δεξιά" και ο ελληνο-ιταλικός άξονας*, περ. Sarajevo, τευχ. 101 και 102, Δεκέμβρης 2015 και Γενάρης 2016.

2. Για μια λεπτομερέστερη ανάλυση σχετικά με τις συμμαχίες του αμερικανικού συντηρητισμού και νεοφασισμού στο αντιφεμινιστικό μέτωπο βλ. Susan Faludi, *Backlash: The undeclared war against American women, Crown Publishing Group*, 1991.

3. Ο Κωνταντίνος Μπογδάνος και ο αρθρογράφος Τάκης Θεοδωρόπουλος της εφημερίδας «Καθημερινή» είναι δύο χαρακτηριστικά παραδείγματα.

4. Βλ. σχετ. *My body, my rules*, περ. Traverso Antifa, τευχ. 0, Φλεβάρης 2020. Χαρακτηριστικά και σιχαμερά παραδείγματα της τάσης των δημοφιλών vloggers που προωθούν συστηματικά απόψεις της alt-right πολιτικής είναι η Αγαθή Χριστιάνα και ο Mikeius. Βλ. ενδεικτικά Agathi Christiana, *Γιατί δεν είμαι φεμινίστρια;*, 25-5-2020 και *ο Mikeius για Αγαθή Χριστιάνα και φεμινισμό*, 27-5-2020. Αμφότερα διαθέσιμα στο youtube.

αυθεντικός right

ΑΓΓΕΝΗΤΑ ΕΛΛΗΝΟΠΟΥΛΑ: ΕΥΧΗ Ή ΚΑΤΑΡΑ;

«Πόσοι πατεράδες δεν έχουν πανηγυρίσει στην Ελλάδα τα γκολ τις αγαπημένης τους ομάδας αγκαλιά με τα παιδιά τους γιατί δεν γεννήθηκαν ποτέ;; Με μία πρόχειρη ματιά στα στοιχεία 350.000 είναι οι εκτρώσεις τον χρόνο στην Ελλάδα, κάνοντας την χώρα την 1η χώρα πανευρωπαϊκά στις διακοπές κυήσεων. Κάθε χρόνο δύο πόλεις σαν την Πάτρα ή δύο περιοχές σαν την Καλλιθέα εξαφανίζονται από τον χάρτη επειδή δεν γεννιούνται ποτέ. Το 22% των Ελληνίδων δηλώνει ότι έχει κάνει μία τουλάχιστον έκτρωση στην ζωή της ενώ το 10% των γυναικών που κάνουν εκτρώσεις είναι έφηβες.»

Αυτά έγραφε το χυδαίο φύλλο της αθλητικής εφημερίδας Sport Time που κυκλοφόρησε τον Δεκέμβρη του 2020, συμμετέχοντας σε μια καλά οργανωμένη πολιτική καμπάνια συντηρητικών, φασιστικών και θρησκευτικών οργανώσεων για την λεγόμενη «Μέρα του αγέννητου παιδιού»[4]. Η πολεμική στο δικαίωμα των γυναικών στην ελεύθερη, νόμιμη και με κρατική δαπάνη έκτρωση αποτέλεσε ιστορικά, όπως είπαμε παραπάνω, ένα από τα μέτωπα της alt right, πίσω από το οποίο συγκροτήθηκε ένα ετερόκλητο πλήθος συντηρητικών, χριστιανών και φασιστών, που έβλεπαν στην άμβλωση είτε μια «ηθική αχαριστία απέναντι στον Θεό» είτε μια «προσωπική προδοσία απέναντι στο έθνος». Οι αποστροφικές αποκηρύξεις του φεμινισμού και η σπίλωση των γυναικείων αγώνων για χειραφέτηση αποτελεί προνομιακό πεδίο για την εμφάνιση αυτής της νεοσυντηρητικής κουλτούρας. Και το πιο γόνιμο έδαφος για να ευδοκιμήσουν αυτές οι απόψεις είναι, ασφαλώς, ο βούρκος των social media[5].

ΜΙΛΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ Ή ΨΟΦΑ;

Μια από τις κατευθυντήριες γραμμές της θεωρίας του διαφορικού ρατσισμού είναι η μετατόπιση του ρατσιστικού λόγου από τις θεωρίες που εστιάζουν στο «αίμα» ή στην «φυλή» σε αυτές που εστιάζουν στην «πολιτιστική ασυμβατότητα» και στην «αδυναμία» των μεταναστών να ενσωματωθούν πολιτισμικά στο πλαίσιο της χώρας φιλοξενίας τους. Η πιο χαρακτηριστική αποτύπωση αυτών των απόψεων εντοπίζεται στους ευρωπαϊκούς νόμους περί ιθαγένειας, όπου η τελευταία δεν αξίζει να αποδοθεί σε όσους/ες δεν έχουν επαρκή γνώση της «ευρωπαϊκής ταυτότητας»[6]. Ο Νόμος περί ελληνικής ιθαγένειας πατάει ακριβώς πάνω στην ίδια ρατσιστική γραμμή σκέψης: η απόδοση της ελληνικής ιθαγένειας συναρτάται όχι μόνο βάσει κάποιων τυπικών προϋποθέσεων (π.χ. τόπος γέννησης, έτη αποδεδειγμένης διαμονής στην Ελλάδα, διάρκεια φοίτησης σε ελληνικό σχολείο κ.ά.) αλλά και κάποιων ουσιαστικών που έχουν να κάνουν με την λεγόμενη «πατριδογνωσία», δηλαδή με τον βαθμό ενσωμάτωσης των μεταναστών/τριών στο πολιτισμικό πλαίσιο της χώρας φιλοξενίας τους[7].

Προς αυτή την ρατσιστική κατεύθυνση δείχνει το νομοσχέδιο του Υπουργείο Εσωτερικών που τέθηκε σε διαβούλευση στις αρχές Σεπτέμβρη 2020. Σύμφωνα με το τελευταίο «Πανελλαδικές γραπτές εξετάσεις θα περνούν οι αλλοδαποί που επιθυμούν να πολιτογραφηθούν Ελληνες, να αποκτήσουν δηλαδή την ελληνική ιθαγένεια. {...} Εφόσον επιτύχουν στις εξετάσεις για την πιστοποίηση των γνώσεών τους στη Γλώσσα, στη Γεωγραφία και στην Ιστορία, οι αλλοδαποί αποκτούν «Πιστοποιητικό επάρκειας γνώσεων για πολιτογράφηση» και έχουν δικαίωμα να καταθέσουν αίτηση πολιτογράφησης. Αξίζει να σημειωθεί ότι για τη συμμετοχή τους στις εξετάσεις οι αλλοδαποί θα καταβάλλουν εξέταστρο 250 ευρώ.»[8]. Αυτές οι εξετάσεις «πατριδογνωσίας» του ελληνικού κράτους, στις οποίες το 50% των γηγενών Ελλήνων πιθανολογούμε βάσιμα ότι θα κοβόταν, δεν είναι κανενός είδους «διοικητική καινοτομία». Είναι νέτα σκέτα θεσμικός ρατσισμός και «alt-right» κρατική πολιτική.

Αξίζει να λεχθεί, τέλος, ότι στην ίδια αισχρή κατεύθυνση κινείται και η πρόσφατη κυβερνητική απόφαση να αποκλειστούν από την διαδικασία πρόσληψης στα σχολεία ως καθαρίστριες, μετανάστριες γυναίκες που μέχρι πρότινος εργάζονταν για τον λόγο ότι δεν έχουν... Πιστοποιητικό Ελληνομάθειας![9] Η πολιτική απαγόρευση στην εργασία περίπου 60 μεταναστριών γυναικών για τον τυπικό λόγο της μη επαρκούς γνώσης του ελληνικού πολιτισμού συνιστά τύποις και πράξοις μια ακόμα έκφραση της στροφής του ελληνικού κράτους σε ένα καθεστώς απαρτχάιντ για τους μετανάστες εργάτες.

ΠΛΑΤΕΙΑ ΒΙΚΤΩΡΙΑΣ: Ο ΝΕΟΣ ΠΑΝΤΕΛΕΗΜΟΝΑΣ;

Η συγκέντρωση φασιστών την Τετάρτη 15 Ιουλίου 2020 στην πλατεία Βικτωρίας με σύνθημα «θέλουμε τις γειτονιές μας πίσω» αποτελεί με τα μέχρι τώρα δεδομένα την πρώτη ημι-οργανωμένη εμφάνιση ενός ντόπιου εναλλακτικού δεξιού πολιτικού μετώπου με όρους πολιτικού ακτιβισμού στον δρόμο. Η συγκέντρωση οργανώθηκε από δύο τοπικές επιτροπές κατοίκων και υπό την προσωπική ευθύνη (σύμφωνα με τον νέο νόμο περί διαδηλώσεων) των Γιάννη Παγώνη και Θωμαϊδας Γιαννάτου, γνωστών από παλιά φασιστών κατοίκων της περιοχής του Αγίου Παντελεήμονα με την τελευταία να συμμετέχει ως υποψήφια στις δημοτικές εκλογές του 2019 με το ψηφοδέλτιο του Κώστα Μπακογιάννη. Το πρωτοφανές στοιχείο αυτής της συγκέντρωσης ήταν ότι ενώ δεν οργανώθηκε από κάποιο υπαρκτό πολιτικό φορέα ή κόμμα, είχε την πολιτική υποστήριξη μιας ευρείας γκάμας ρατσιστών που εκτεινόταν από την Χρυσή Αυγή και την μαλακία που έχει ιδρύσει ο Κασιδιάρης, μέχρι καμμένους χριστιανούς, το Δίκτυο Ελλήνων Συντηρητικών (Ραφαήλ Καλυβιώτης, Παναγιώτης Δούμας, Χάρης Κατσιβαρδάς[10]) αλλά και την ίδια την κυβέρνηση (Κωνσταντίνος Μπογδάνος).

Η συνύπαρξη φαινομενικά ετερόκλητων προσώπων κάτω από ένα κοινό πολιτικό σχέδιο δεν είναι κάτι ξένο με τις διεθνείς τακτικές των alt right μορφωμάτων και ενδεχομένως οι ήδη συντελούμενες διεργασίες στον εθνικό χώρο θα δημιουργήσουν στο μέλλον διάφορα τέτοια φαινόμενα συνύπαρξης. Στον βαθμό, μάλιστα που η απόσυρση της γνωστής συμμορίας αφήνει ένα κενό στον χώρο δεξιά της ΝΔ και το δε «εγχείρημα» της «Ελληνικής Λύσης» φαίνεται να μην ευδοκιμεί, ενδέχεται να δημιουργηθεί ένας «ανοιχτός» προς κατάληψη πολιτικός χώρος ο οποίος μπορεί να επενδυθεί στο μέλλον με τέτοιου είδους ιδεολογικά χαρακτηριστικά.

Τέλος, ένα ξεχωριστό ζήτημα είναι η φαινομενική αδυναμία των παραδοσιακών μορφών πάλης κατά των new age φασιστικών μορφωμάτων. Η αντιφασιστική βία, στον βαθμό που ιστορικά κρίθηκε αναγκαία να ασκηθεί κατά των εχθρών της εργατικής τάξης, στην προκείμενη περίπτωση μπορεί να στραφεί εις βάρος της ίδιας. Η εξέχουσα θέση που διάφορα από τα παραπάνω πρόσωπα κατέχουν στα media τούς δίνει την δυνατότητα να «σύρουν» την δημοκρατία σε δηλώσεις νομιμοφροσύνης, μετατοπίζοντας τον δημόσιο διάλογο προς τα δεξιά και πετυχαίνοντας τον διακηρυγμένο σκοπό τους. Ο πόλεμος θέσεων της alt right για την πολιτισμική ηγεμονία στις μορφές της κοινωνικής αντίστασης και οι πολιτικές αιχμές εναντίον του είναι ένα ζήτημα που θα απασχολήσει το οργανωμένο αντιφασιστικό κίνημα τα επόμενα χρόνια. Επιφυλασσόμαστε να επανέρθουμε.

6. Για την ελληνική περίπτωση βλ. *Το είδος του ρατσισμού που κάνει τη διαφορά,* περ. Barricada Antifa, τευχ. 7, Μάρτης-Απρίλης 2010.
7. Αυτές οι απόψεις, παρότι είναι πολυκαιρισμένες για τα δεδομένα της ευρωπαϊκής Νέας Δεξιάς, λειτουργούν τα τελευταία χρόνια συγκροτητικά για μια τάση του σύγχρονου νεοφασισμού στην κεντρική Ευρώπη η οποία αυτοαποκαλείται «ταυτοτικό κίνημα».
8. Τάνια Γεωργιοπούλου, *Γραπτές εξετάσεις για την απόκτηση ελληνικής ιθαγένειας*, εφημ. Καθημερινή (30-9-2020).
9. Φωτεινή Λαμπρίδη, *Εξήντα αλλοδαπές καθαρίστριες εκτός σχολείων μετά από χρόνια εργασίας στον Δήμο Αθηναίων*, 2-9-2020, Διαθέσιμο στο tvxs.gr
10. Για την συγχρώτηση του εναλλακτικού δεξιού ρεύματος με τους κύκλους της εθνικιστικής ιστοριογραφίας και των εορτασμών της επετείου της ελληνικής επανάστασης το 2021 βλ. το κείμενο «Ένα εκκρεμές μεταξύ δεξιάς και ακροδεξιάς» της αυτόνομης ομάδας *πρότζεκτ21* που φιλοξενείται στο παρόν τεύχος.